

עמ"ת 36833/08/14 - העורר, אדריס אבו אלקיעאן נגד המשיבה, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עמ"ת 36833-08-14
04 ספטמבר 2014

בפני כב' השופטת רחל ברקאי

אדריס אבו אלקיעאן ע"י ב"כ עו"ד דרויש נאשף

בעניין:

העורר:

נגד

מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד אסף בר יוסף ועו"ד נדב
אוחנה

המשיבה:

החלטה

בפני ערר על החלטת בית המשפט השלום בבאר-שבע (כב' השופט יואב עטר) מיום 25.8.14, בתיק מ"ת 14-05-26635, לפיו דחה את חלופת המעצר שהוצגה בפניו בעניינו של העורר.

כדי להבין את מהות הערר ומהות ההחלטה, ראיתי לנכון לסקור בקצרה שורה של החלטות שניתנו בעניינו של העורר.

כנגד העורר הוגש כתב אישום, אשר בנוסחו המתוקן מייחס לו עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע וסיוע ליציאה מישראל לפי סעיף 2 א' לחוק למניעת הסתננות.

על פי עובדות כתב האישום נטען, כי העורר נכנס לאתרי אינטרנט המשויכים לארגונים "סלפים" קיצוניים התומכים בג'יהאד, ובין היתר לאתר של הארגון המכונה דאע"ש וארגונים נוספים בעלי אידאולוגיה דומה, המבקשים להביא לשינויים בעולם באמצעות ג'יהאד צבאי. אשר לארגון דאע"ש צוין, כי חזונו ביצוע מלחמת קודש להשלטת הג'יהאד הסלפים בכל העולם, תוך התמקדות במדינות בהן המשטר אינו יציב, כבסוריה.

נטען, כי העורר היה בקשר, באמצעות הפייסבוק, עם פעילים שונים הלוחמים מטעם דאע"ש בסוריה, לרבות שני פעילים שפרטיהם מופיעים בכתב האישום.

עוד נטען, כי במהלך חודש אפריל 2014 קשרו אחיו של העורר וקרוב משפחה נוסף קשר להסתנן מישראל לסוריה, דרך תורכיה, על מנת להצטרף לארגון דאע"ש וליטול חלק פעיל בלחימה בסוריה בשרותיו. לבקשת אחיו, סייע העורר לו ולשותפו בתכניותיהם להצטרף ללחימה בסוריה, בכך שהעורר לווה לאחיו סך של 7,000 ₪ במזומן לשם מימון הוצאות הנסיעה ובהמשך הסייע את אחיו ואת האחר לירושלים על מנת להתפלל בהר הבית טרם היציאה לסוריה, וזאת לאחר שעצרו בדרכם בחברון.

העורר אף מסר לאחיו ולאחר את פרטיהם של אנשים אשר יוכלו לסייע להם לתאם את הגעתם לסוריה, פרטים אותם קיבל באמצעות רשת הפייסבוק. עוד נטען, כי במועד מאוחר יותר הסייע העורר את אחיו לצומת שוקת שם פגש את אותו

עמוד 1

אחר והשניים עשו את דרכם לכיוון סוריה.

מאוחר יותר, התקשר אחיו של העורר אליו וביקש כי יסייע בידו לאתר את אותם פעילים, עימם עמד בקשר באמצעות הפייסבוק, והעורר עשה כן.

אין חולק, כי לאחר בחינת התשתית הראייתית הן בבית משפט השלום (כב' השופט סולקין) והן בית המשפט המחוזי (כב' השופט אינפלד החלטה מיום 10.8.14) נקבע דבר קיומה של תשתית ראייתית לכאורה להרשעת העורר בעבירות המיוחסות לו. בהתאם נקבע דבר קיומה של עילה למעצר.

לצד זאת, בחן בית המשפט השלום חלופה למעצרו של העורר.

החלופה הראשונה אשר הוצגה בפני בית המשפט השלום (כב' השופט עטר), לאחר שנבחנה על ידי שירות המבחן, חלופה ביתר בביתו של ערב קרוב משפחה ובפיקוח של אותו ערב ואביו של העורר, נדחתה על ידי בית המשפט השלום נוכח המלצה שלילית של שירות המבחן והתרשמותו, כי העורר מונע מאידיאולוגיה קיצונית ולמעשה שולל קיומה של מדינת ישראל ומכאן שלא ניתן ליתן בו אמון כי יכבד את הוראות בית המשפט. נוכח השילוב של מעשיו, הסיוע שנתן והקשר שלו לארגון דאע"ש ועמדתו האידיאולוגית, סבר בית המשפט השלום שלא ניתן להורות על כל חלופת מעצר בעניינו והורה על מעצרו עד לסיום ההליכים. (החלטת כב' השופט עטר מיום 6.7.14).

לאחר שהתגלגל עניינו של העורר לבית המשפט המחוזי והוחזר לבית המשפט השלום, נדרש כב' השופט סולקין (בהחלטה מיום 24.7.14), בין השאר, לעניין חלופת המעצר. בהחלטתו חזר והזכיר כב' השופט סולקין, כי קיימת סכנה במי שיוצא לסייע לארגון ג'יהאד קיצוני אשר מטבעו עוסק בשפיכות דמים וכי בנסיבות בהן העורר עשה המעשים על רקע אידיאולוגי קמה סכנה למדינה ולציבור ובהעדר המלצה חיובית של שירות המבחן חזר והורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים.

ערר על החלטה זו הוגש אל בית המשפט המחוזי והגיע אל שולחנו של כב' השופט אינפלד, אשר בהחלטה מיום 10.8.14, אישר את דבר קיומה של תשתית ראייתית להרשעת העורר בעבירות המיוחסות לו וכן קבע קיומה של עילה למעצר ובהמשך נדרש גם לסוגיית חלופת המעצר.

בעניין זה קבע כב' השופט אינפלד, כי לעורר יש עמדות דתיות מובהקות אודות שליטה איסלאמית בעולם והוא אף הודה ואישר בחקירתו כי הוא מצוי בקשר אינטרנטי, כזה או אחר, עם פעילים שונים מארגונים קיצוניים ואלימים ביותר ואף סייע בידי אחיו להגיע אל אותם פעילים בארגון דאע"ש בסוריה.

לסיכום, קבע כב' השופט אינפלד, כי שילוב העמדות הדתיות של העורר עם תחומי העניין האינטרנטי והקשרים שיצר, יש בהם כדי להעצים את הערכת המסוכנות הנובעת מהמעשה שעשה לכאורה העורר וכי הנסיבות מלמדות, כי קיימת אפשרות מוחשית שמדובר באדם המאמין בג'יהאד צבאי בפועל, אפשרות המגבירה את הערכת המסוכנות.

בהערכת הסיכון של העורר, קבע כב' השופט אינפלד, כי הסכנה הנשקפת מאחיו של העורר אשר יצאו את הארץ לסוריה הינה גבוהה יותר מזו של העורר. יחד עם זאת, קבע כי אין להתעלם מהסיכון שהעורר יחזור שוב על המעשה

אותו עשה - שהינו חמור לכשעצמו, על אף שאין המדובר בסיכון מוחשי ומידי נוכח עינם הפקוחה של גורמי הביטחון.

בהינתן האמור, סבר כב' השופט אינפלד, כי יש לחזור ולבחון חלופה למעצרו של העורר תוך שהוא מצוין, כי ככלל, בנסיבות בהן מבוצעת עבירה על רקע אידיאולוגי, מקשה הדבר על מתן אמון בנאשם כי יציית לכללים שיקבעו בחלופת המעצר ונכון הדבר בעיקר עבור מי שמסוכנותו נובעת מפעילותו היזומה או העצמאית ואולם, כאשר מדובר במי שנעתר לבקשה לעזור לאחר, על אף רקע אידיאולוגי, הכלל הנדון חלש בעוצמתו בהרבה.

בהתאם, קבע קו מנחה בבחינת חלופה למעצרו של העורר בנוסח הבא: "... הנסיבות דורשות חלופה נוקשה ביותר, פיקוח הדוק מאוד, ערבויות גבוהות וערבים משכנעים, אך לא אוכל להסכים לקביעה שאין מקום לכל חלופה".

עוד ובנוסף התייחס כב' השופט אינפלד לכך שבית המשפט השלום דחה את חלופת המעצר שהוצעה בתסקיר שירות המבחן וקבע בסופה של החלטה, כי העורר רשאי לפנות לבית המשפט: "... להציע חלופת מעצר הכוללת את כל הרכיבים המפורטים לעיל בשילוב תכנית סדורה ומעשית שיש בה כדי למנוע מהנאשם כל מגע אם ארגוני טרור, אם ארגונים ג'יהאדיסטים צבאיים או עם תומכיהם".

בעקבות החלטה זו חזר העניין ונבחן בבית משפט השלום בבאר-שבע (כב' השופט אמיר דורון) כאשר בפניו הוצגה אותה חלופה למעצר, אשר נבחנה על ידי שירות המבחן במסגרת תסקיר שהוגש ביום 3.7.14, חלופה אשר נבחנה על ידי כב' השופט עטר. בית המשפט קמא בהחלטה מיום 18.8.14, ראה לנכון לאשר את חלופת המעצר שהציע שירות המבחן בפזורה ביתר בפיקוח שלושה ערבים והפקדה כספית.

ערר על החלטה זו הוגש לבית המשפט המחוזי (עמ"ת 28254-08-14) ובהחלטה, מיום 19.8.14, קבע כב' השופט ערר כי אין המדובר בחלופה ראויה נוכח הצורך בחלופה נוקשה ביותר בפיקוח הדוק וערבויות גבוהות, כאשר החלופה הנדונה איננה נותנת מענה ראוי לדרישות אלו.

העניין חזר לבית המשפט השלום לדיון בפני כב' השופט עטר (מ"ת 26635-05-14), לבחינת חלופת מעצר אחרת, ככל שתוצג בפניו.

בדיון שהתקיים בפניו, ביום 25.8.14, התייצבו בפני בית המשפט קמא ארבעה ערבים נוספים לשניים שנבחנו על ידי שירות המבחן. האחד - מנהל בית ספר מקיף עמל ביישוב חורה, השני - עובד בחברת שמירה, השלישי - מהנדס כימיה ויועץ אקדמי במכללת סמי שמאון בבאר-שבע והרביעי פנסיונר של חברת תרכובות ברום. כל הערבים גילו נכונות לפקח על העורר, כאשר חלופת המעצר תהיה בפזורה ביתר, במקום שלכאורה אין בו תשתית תקשורת קווית.

כב' השופט עטר אשר בחן בקפידה את חלופת המעצר שהוצגה בפניו קבע, במסגרת החלטתו, מיום 25.8.14, כי אין המדובר ב"חלופה נוקשה ביותר", כפי שהתווה כב' השופט אינפלד בהחלטתו וכי הפיקוח המוצע אינו עונה על הגדרה של פיקוח הדוק וצמוד.

ההחלטה האחרונה, מפי כב' השופט עטר, היא ההחלטה נשוא הערר בפניו.

חזר ב"כ העורר וטען כי חלופת המעצר המוצעת הינה חלופה ראויה נוכח הרחקה גאוגרפית של העורר ממקום מגוריו וממקום שבו קיימת תשתית תקשורת קווית. לטענתו, פיקוח של הערבים המוצעים מהווה פיקוח נוקשה ותקיף על התנהלותו של העורר כאשר ניתן להבטיח חסימת העורר מלקיים תקשורת כלשהי עם גורמים חיצוניים, על דרך של התקנת חוסם קליטה אלקטרוני במקום שבו ימצא העורר.

חזר ב"כ העורר וטען כי אין המדובר במסוכנות ברף הגבוה של המקרה ועל כן נכון היה לאשר את חלופת המעצר שהוצעה.

דין הערר להידחות.

החלטת כב' השופט אינפלד נהירה וברורה ובנסיבות בהן מבקש העורר, כי בית המשפט יבחן חלופה למעצרו, עליו להציע חלופת מעצר הכוללת תכנית סדורה ומעשית שיש בה כדי למנוע מהעורר כל מגע עם ארגוני טרור. חלופה זו, המשלבת בתוכה תכנית סדורה, תבחן על ידי שירות המבחן ורק אז תובא לבחינת בית המשפט.

במילים אחרות, אין די בבחינת הערבים ומקום המגורים בו ישהה העורר, אלא לצד הפיקוח של הערבים ומקום המגורים יש צורך בתוכנית סדורה ומעשית אשר תבטיח חסימת העורר מיצירת קשר עם גורמים חיצוניים.

הטענה כי בחלופת המעצר בפזורה ביתר לא קיימת תקשורת קווית, אין בה די מאחר ומיותר לציין את דבר קיומה של תקשורת אלחוטית, הזמינה היום בכל מקום ובכל זמן.

כאשר טוען העורר, כי ניתן לחסום תקשורת בין העורר לבין גורמים חיצוניים, על דרך של התקנת חסמים אלקטרוניים שיותקנו בבית בו ימצא בחלופת מעצר, נדרש הוא להציג תכנית מפורטת באמצעות חברה העוסקת בנדון שתציג את האבטחה האלקטרונית שברשותה וכן תכנית פיקוח מטעם אותה חברה, שניתן יהיה לבחנה.

רק לאחר שתבנה כל התוכנית, הכוללת את כל רכיבי הפיקוח הנדרשים, יועבר העניין לבחינת שירות המבחן, אשר יבחן את החלופה במכלול הכולל, בהינתן הערבים, מקום המגורים ותוכנית פיקוח, לרבות החסימה האלקטרונית המוצעת שתבוצע על ידי חברה מורשית בנדון עם תכנית פיקוח מתאימה.

בכלים שעומדים לרשות בית המשפט לא ניתן לבחון חלופה שכזו ללא עזרת שירות המבחן.

לאור כל האמור לעיל, אני סבורה כי חלופת המעצר אשר הוצעה בפני בית משפט קמא, שכל כולה גיבוי החלופה, אשר לגביה ניתנה המלצה שלישית של שירות המבחן, בערבים נוספים, אינה תואמת את המתווה שקבע כב' השופט אינפלד, וכמובן שאין בה די.

בהינתן האמור, לא נותר לי אלא לקבוע כי לא נפלה שגגה מפי בית משפט קמא המצדיקה התערבות בית משפט זה.

אין באמור כדי לחסום את דרכו של העורר לפנות אל בית המשפט קמא בתוכנית סדורה לחלופת מעצר אשר תבחן על ידי שירות המבחן ורק אז תובא בפני בית המשפט.

דין הערר להידחות.

ניתנה היום, ט' אלול תשע"ד, 04 ספטמבר 2014, בהעדר הצדדים.